

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Θεολογική Σχολή
Τμήμα Μουσουλμανικών Σπουδών

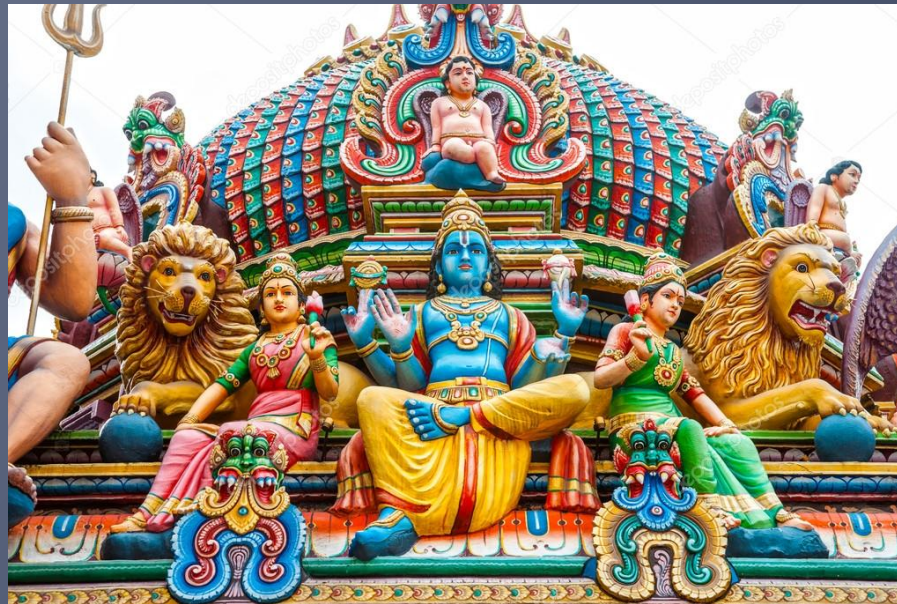
Στα πλαίσια του μαθήματος
‘Σύγχρονα μεγάλα θρησκευόμενα’
Υπεύθυνοι : Παχής Π. – Ζιάκα Α.

Κατσούλη Ίριδα
ΑΜ: 81

Ακαδημαϊκό Έτος 2019-20

ΙΝΔΟΪΣΤΙΚΟ ΠΑΝΘΕΟΝ

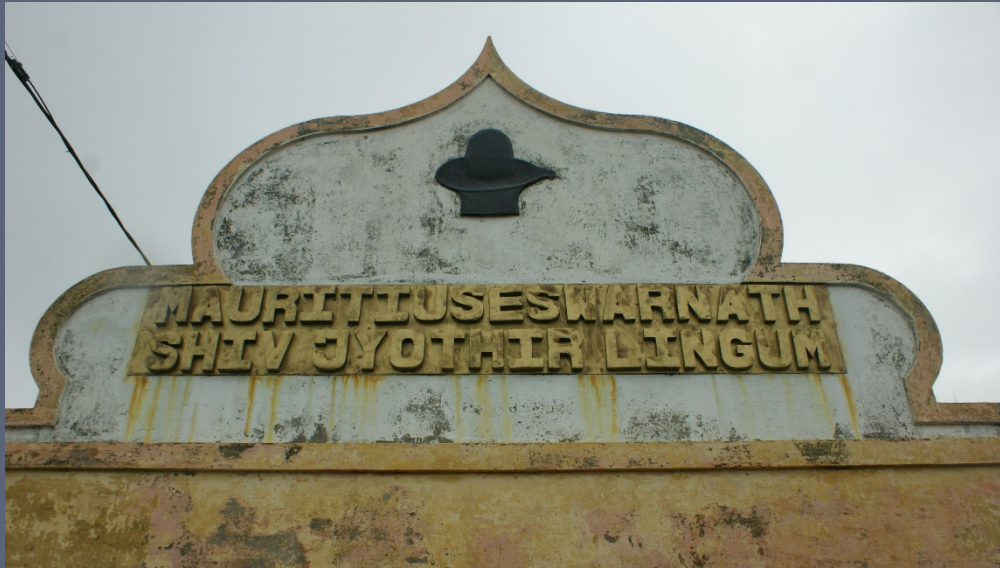
Ο Ινδοϊσμός είναι η τρίτη μεγαλύτερη θρησκεία του κόσμου και οι πιστοί ανέρχονται γύρω στους 1,2 δις. Ένας Ινδοϊστής μπορεί να λατρεύει ένα θεό ή πολλούς, να λατρεύει κάποιον άνθρωπο σαν θεό ή να μην λατρεύει κανένα θεό.

([Temple hindou à Singapour](#))

Εμφάνιση πρώιμου Ινδοϊσμού (Βεδισμού)

- Δημιουργία του γύρω στο 1000 - 800 π.Χ. από τους Βραχμάνους, οι οποίοι ήταν ιερατικές τάξεις που εξηγούσαν στους πιστούς τα ιερά κείμενα.
- Τέθηκαν οι βάσεις του το 600 π.Χ.- 400 μ.Χ.
- Την ίδια εποχή άνθισε η συγγραφή σπουδαίων φιλολογικών επών (βλ. Mahabharata, Ramayana).
- Η πίστη τους στηρίζεται στα ιερά κείμενα, τις Βέδες, στις Βραχμάνες και στις Ουπανισάδες.

*(Ινδοϊστικός ναός
αφιερωμένος στον θεό
Σίβα, Μαυρίκιος.)*

- ✧ Μεγάλη σημασία στη θρησκεία δίνεται στο karma (νόμος της δράσης και της αντίδρασης) και στη samsara (ατέρμων κύκλος μετενσαρκώσεων). Μετά από την εποχή των διάσημων επών δημιουργούνται παρατάξεις βραχμάνων (κάστα ιερέων Αρίων) με κύριους θεούς τον Βισνού και τον Σίβα.

Deva / Devatā (πληθ.)

Deva : θεός (hindu)

Ο όρος χρησιμοποιείται για να περιγράψει οτιδήποτε θείο/ιερό, οι Ινδοί το χρησιμοποιούν για κάτι που τους συναρπάζει, έξω απ'την δική τους δύναμη, κάτι υπερφυσικό.

Ο Ινδοϊσμός κατά την λαϊκή πίστη είναι πολυθεϊστική θρησκεία και κάθε θεότητα ή δαίμονας έχει την δικιά της λειτουργία και ικανότητες.

Είναι όμως κατώτεροι απ'Τον “Έναν”, Τον ‘Κύριο’ (Isvara) και ‘Υπερέξοχο’.

Οι πιστοί αποτυπώνουν τους θεούς μέσω παραστάσεων και ειδώλων με ανθρώπινα χαρακτηριστικά ανάλογα με τις επιθυμίες τους ανά εποχή.

Διάφορες Ινδοϊστικές Θεότητες

- ❖ Απ'την βεδική εποχή ήταν γνωστοί οι Ίνδρα, Βαρούνα, Άγκνι και Σόμα (χωρίς να βρίσκονται στην κορυφή των θεών) ενώ δεν υπάρχουν στα Πουράνα.
- ❖ Σύμφωνα με τη μυθολογία οι θεοί κατοικούν στο όρος Μερού ή στον ουρανό με υπερφυσικές ιδιότητες.
- ❖ Μετά την εποχή του Βεδισμού ανέβηκαν σε σπουδαιότητα οι θεοί Βισνού και Σίβα.
- ❖ Δεν ζουν αιώνια, πεθαίνουν και ξαναγεννιούνται (αιώνια ανακύκλωση) και συμβάλλουν στην αναζήτηση του Θεού.

- ✦ 33 κύριοι θεοί και 330 εκα. μικρότερες θεότητες και δαίμονες.
- ✦ Στις ιερές Βέδες εμφανίζονται οι '4 φύλακες του κόσμου', ο καθένας απ' τους οποίους συμβολίζει μία κατεύθυνση του ορίζοντα.
- ✦ Ανάμεσα σε διάφορους θεούς λατρεύονται και ο θεός Ήλιος (Surya), της Σελήνης και άλλων φυσικών φαινομένων (π.χ. ανέμου).

(4 guardians of the directions-
Kubera/North, Yama/
South, Indra/East, Varuna/
West)

Θεός Βράχμα (Lord Brahma)

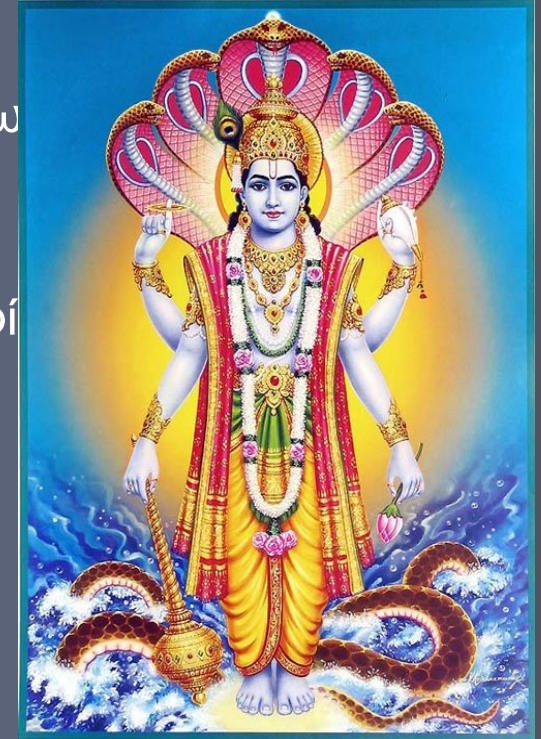
- ◉ Ινδοϊστικός θεός (ντέβα) της δημιουργίας της ινδοϊστικής τριάδας Τριμούρτι (Βράχμα, Βισνού και Σίβα).
- ◉ Θεωρείται ο δημιουργός του κόσμου.
- ◉ Στη μυθολογία είναι ο Πατέρας των θεών και των ανθρώπων.
- ◉ Σύζυγος του η Σαρασβατή, θεά της γνώσης και της επιστήμης.
- ◉ Παρά την υψηλή του θέση, έχει λίγους οπαδούς και μόνο 2 ναοί είναι αφιερωμένοι σε Αυτόν. Τις περισσότερες φορές εκτοπίζεται από τη θεά Σακτή (Ντεβή).

- Ο Βράχμα εμφανίζεται συνήθως με κόκκινο ένδυμα και τέσσερα χέρια (συμβολίζοντας τις 4 ιερές Βέδες καθώς επίσης και την πανταχού παρουσία και παντοδυναμία του) και τέσσερα κεφάλια (συμβολίζοντας τις 4 κατευθύνσεις του ορίζοντα).
- Παρουσιάζεται με γενειάδα δείχνοντας έτσι την σοφία και την αιωνιότητά του.
- Τοποθετείται πάνω σε "όχημα" (vahana) με μορφή χήνας.
- Στην Mahabharata εμφανίζεται μέσα από ένα λουλούδι λωτού (συμβ. τη φύση και την ζωτική ενέργεια) να κρατά ένα δοχείο με ιερό νερό, ένα σκήπτρο και χάντρες προσευχής (συμβ. τον κύκλο της ζωής).

Θεός Βισνού (Lord Vishnu)

- Είναι το δεύτερο πρόσωπο της Τριμούρτι. Αναφέρεται ως ο Συντηρητής του κόσμου και ταυτίζεται συχνά με τον Ίνδρα του Βεδισμού.
- Παρότι στη βεδική εποχή δεν είχε μεγάλο ρόλο, σήμερα κατέχει την πιο υψηλή θέση σαν θεός και την πλειοψηφία των πιστών (περ.350 εκατ.), έχει πολλές παρατάξεις.
- Σύζυγος του είναι η θεά Λάκσμη, θεά της ομορφιάς και του πλούτου.
- Του αποδίδουν 108 ονόματα όπως και στην γυναίκα του(π.χ.Χάρι/Σωτήρας, Krishna κ.α.)

- Παρουσιάζεται με ένα κεφάλι και τέσσερα χέρια κρατώντας έναν δίσκο, έναν λωτό, ένα κοχύλι κι ένα χρυσό ρόπαλο).
- Σύμβολό του είναι το νερό (Νάρα) και ονομάζεται Nārāyana (αυτός που κινείται πάνω στο νερό).
- Το όχημα που εμφανίζεται πάνω είναι ένας αετός και αναπαύεται πάνω στο φίδι με τα χίλια κεφάλια. Παίρνει πολλές φορές ο ίδιος μορφή ζώων για να εμφανιστεί στους ανθρώπους όπως ψάρι, χελώνα, αγριόχοιρο κ.α.

Θεός Σίβα (Lord Shiva)

- ❖ Είναι το τρίτο πρόσωπο της Τριμούρτι, ο Καταστροφέας του κόσμου. Καταστρέφει όλες τις μορφές και τις κάνει να ξαναγεννηθούν (Samsāra).
- ❖ Του αποδίδουν 108 λατρευτικά ονόματα ('Κύριος του χορού', μεγάλο δάσκαλο της Yoga/ασκητής, Χάρα κ.α)
- ❖ Τον παρουσιάζουν καθισμένο σταυροπόδι (lotus position) και να βρισκέται σε περισυλλογή. Έχει τυλιγμένο ένα φίδι στον λαιμό, ένα τρίτο μάτι στο μέτωπο (Κύριος του τρίτου ματιού) και μία τρίαινα μ'ένα τύμπανο δίπλα του.
Το όχημα που εμφανίζεται επάνω είναι συνήθως ένας ταύρος.
- ❖ Συζυγός του είναι η θεά Παρβατή, κόρη του θεού Himavat, θεού των Ιμαλαΐων.
- ❖ Μαζί της έχει δύο γιους, τον Γκανέσα, θεό της Σοφίας και τον Καρτικέγια, θεό του πολέμου.

Θεά Παρβατή (Goddess Devi/Sakti)

- Η λατρεία της θεάς συνδέεται με την έκφραση της θείας ενέργειας, ιδιότητας (shak= δύναμη).
- Πολλές φορές μεταμορφώνεται ο θεός Σίβα με τη θηλυκή όψη της Σακτή.
- Της αποδίδουν πολλά ονόματα όπως Παρβατή, Ντεβή, Κάλι (=μαύρη), Ούμα κ.α.
- Συμβολίζει την πάλη για τη ζωή και τον θάνατο.

- Η θεά κατέχει τα χαρακτηριστικά του συζύγου της, Σίβα όπως και την καταστροφική του ιδιότητα. Την παρουσιάζουν με κόκκινο ένδυμα, πολύχειρη συνήθως επάνω σε λιοντάρι με αίματα, όπλα και ένα περιδέραιο με κρανία που συμβολίζουν τις μετενσαρκώσεις.
- Παράγεται απ'τη λατρεία προς τον θεό Σίβα και συγκεντρώνει πολλούς πιστούς.

Σακτισμός ή Ταντρισμός

- ✦ Εμφανίστηκε τον 4^ο αι. μ.Χ
- ✦ Λατρεύεται η Σακτή (η δημιουργική δύναμη του Σίβα, η γυναικεία του μορφή ή μυθολογικά η σύζυγος του ως θεά-Ντεβή.)
- ✦ Εισέρχεται το ερωτικό στοιχείο στη λατρεία και επηρεάζει όλες τις παρατάξεις της θρησκείας καθώς και τη λογοτεχνία, την φιλοσοφία και την ηθική.
- ✦ Διακρίνεται σε δύο είδη α. ινδοϊστικό β. βουδιστικό
- ✦ Συνετέλεσε σημαντικά η εικονογραφία αφού ο ταντριστής γιόγκι "διαβάζει" σύμβολα που μόνο οι μνημένοι κατανοούν (βλ. Μάνταλα)
- ✦ Οι τελετουργίες περιέχουν επίσης μαγικές και μυστικιστικές ρήσεις
- ✦ (βλ. μάντρα).
- ✦ Πιστεύουν στα 7 σωματικά κέντρα (cakra).

Ιερά αντικείμενα στην Ινδία

- * Θεωρούν ιερά (devata) κάποια ζώα όπως ο αγριόχοιρος, τα φίδια, την χελώνα, τον ταύρο, τους πίθηκους, τον ελέφαντα (θεός Γκανέσα) και την αγελάδα.

- * Επίσης, θεωρούν ιερό τον ποταμό Γάγγη (σχετίζεται με τον θεό Σίβα).
- * Τα όρη Ιμαλαΐα, που λέγεται ότι εκεί βρίσκεται το μυθικό βουνό Μερού, κατοικία των θεών.

Βιβλιογραφία

Ζιάκας Δ. Γρηγόριος, (2016). *Θρησκείες, Κοινωνίες και Πολιτισμοί της Ασίας*. Εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Σελ.163-203

Glasenapp Helmuth, (1962) *Παγκόσμιος Ιστορία των Θρησκειών*. Εκδόσεις Βιβλιοαθηναϊκή, μεταφρ. Βρετάκος Νικηφόρος

<https://feminist.net.tripod.com/induism.html>

<https://el.m.wikipedia.org/wiki/Σάκτι>

https://en.wikipedia.org/wiki/Historical_Vedic_religion